

Balma de l'Andaló; Espluga de l'Andaló

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Torrent del Vetllador
Alçada: 345

Coordenades:

Latitud: 41.63811
Longitud: 1.91673
UTM Est (X): 409779
UTM Nord (Y): 4610164

Classificació

Número de fitxa: 08179 - 56
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Contemporani
Segle: XIX-XX
Estat de conservació: Regular
Notes de conservació: La balma no està reconstruïda però l'entorn i l'accés es manté net i accessible.
Protecció: Legal
Observacions protecció: Pla d'Ordenació Urbanística Municipal
Accés: Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: 08178A0050001000000M
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dg., 20/01/2019 - 01:00

Descripció

Balma murada situada al límit occidental del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i de l'Obac. Tot baixant des de l'Ajuntament pel carrer de Sant Pere, un cop passat el pont de La Fàbrica hi ha un revolt molt tancat a mà dreta. Es tracta del camí de les Cases que ressegueix en bona part el torrent del Vetllador. No s'ha de deixar fins que arribem a la balma de l'Andaló, que ens queda a mà dreta mateix dissimulada en alçada per la brolla de romaní i els pins. Un corriol perfectament senyalitzat mena fins al peu mateix de la balma obrada. Fa uns 15 metres d'amplada per una fondària màxima de 7 metres, mentre que l'alçada màxima en aquest punt és de 2,30 metres. Els murs que resten dempeus estan fets amb pedra. S'ha tingut cura de posar les parts més planeres a la part exterior de la façana. Estan lligats amb fang per impermeabilitzar l'interior de l'estança. S'observen algunes zones on més modernament, la pedra ha estat rejuntada amb morter de calç. El gruix dels murs oscil·la entre 0,60 i 0,65 metres. A mà dreta i esquerra hi ha dues obertures d'un metre aproximat d'amplada que semblen haver tingut la funció de porta. La de l'esquerra es conserva l'obertura per introduir la barra de tancament interior. El mur que neix de la façana principal cap a l'exterior indicaria que en temps passats hauria existit una construcció externa suplementària. Hi ha també varies obertures d'uns 0,50 a 0,60 metres de costat amb llinda, ampit i brancals més escairats que indiquen clarament la seva funció de permetre entrar la llum exterior. Destaquen unes obertures centrals fetes amb teules invertides que podrien fer pensar en una funció més defensiva i les concrecions calcàries procedents del degotall de l'aigua del torrent.

Observacions:

Element inclòs en la ruta: El racó de les Fonts, elaborada pels Amics de Rellinars, amb la col·laboració de l'Ajuntament, la Diputació de Barcelona - Xarxa de Parcs Naturals.

L'any 2014 els espeleòlegs Josep Cuenca i Francesc Xavier Samarra, del Grup d'Espeleologia de Badalona, i Jordi de Vallès, de l'Espeleo Club de Gràcia, van aixecar una topografia del lloc

Història

Les cavitats naturals formades a partir de l'erosió en cingles o vessants rocallosos com les balmes, acostumen a ser poc profundes i es caracteritzen generalment per la seva forma llargada i horitzontal més que per la fondària. Han estat emprades en llarg de la història ja sigui com amagatalls en períodes bèl·lics, com a refugi dels ramats o pels mateixos pagesos i vinyataires i també com a habitatge.

El nom li ve de la família que conreava les terres de l'entorn. Però durant el final de la Guerra Civil espanyola, en plena retirada de l'exèrcit republicà i davant l'avenç dels colpistes, quan la bauma ja feia temps que era abandonada, s'hi aixoplugaren un munt de gent del poble atemorida per les accions dels soldats. Diuen que hi anaren bona part dels habitants del carrer Heribert Pons i alguns de la zona anomenada el Serrat i també una parella de Barcelona. Però un dia, una noia que tornava a l'amagatall després d'una incursió al poble a la recerca de menjar, fou seguida per uns milicians. Davant la descoberta i després de moments de tensió els deixaren estar i marxaren.

Bibliografia

AMICS de RELLINARS. Ruta del Racó de les fonts; dins <http://www.rellinars.cat/turisme/rutes/ruta-del-raco-de-les-fonts.html> [consulta realitzada el 28 de gener de 2019].

RIBERA i AYMERIC, Ricard (1997). L'espluga de l'Andaló (una anècdota de la Guerra Civil); dins XVIII

Ronda Vallesana. Unió Excursionista Sabadell, pp. 71 - 72.
<https://cavitatsdecatalunya.blogspot.com/search?q=rellinars>

